

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Komu se nelení, tomu se zelení

Open Access „Greenhorns“

seminář Open Access aneb Open your mind!

26. 10. 2011, NTK

Tereza Simandlová

odd. digitální Národní technické knihovny

tereza.simandlova@techlib.cz

+420 232 002 434

Bez obtíží ke hvězdám

- *„Open Access (OA) is immediate, permanent, toll-free online access to the full-texts of peer-reviewed research journal articles.“*
- OA odstraňuje finanční a přístupové bariéry – šetří peníze a čas
- 2 cesty OA:
 - Gold road – zlatá cesta
 - Green road – zelená cesta

Zelená cesta

- „Umírněnější“ cesta → je doplňkem k publikování v časopisech (komerční / OA)
- Cesta repozitářů a autoarchivace (self-archiving)
- Autoarchivace → vědec uloží svou práci do otevřeného repozitáře či na web.
- *“Self-archiving is not self-publishing!”*

Cíle autoarchivace

- Zvýšit:
 - Viditelnost
 - Citovanost
 - Harvestovatelnost
 - Indexovatelnost
 - Vyhledatelnost
- Propagace a popularizace vědy
- Usnadnění a zefektivnění vědecké komunikace

Problémy autoarchivace

- Vydavatel nepřijme článek, který byl již někdy „publikován“

- Autor nemá právo autoarchivovat

Dodatek ke smlouvě / Žádost o možnost autoarchivace

[SPARC](#) ; OpenAIRE ([1](#), [2](#))

- Embargo (3 měsíce a více)

Closed Access + žádost emailem

- Autor neví, zda má právo autoarchivovat

Podmínky autoarchivace

- Smlouva s vydavatelem
- Stránky vydavatele
- [SHERPA/RoMEO](#)

- Poskytuje informace o přístupu vydavatelů k autoarchivaci
- Vyhledávání dle názvu vydavatele, názvu časopisu, ISSN
 - 1022 vydavatelů
 - 18 000 časopisů
- 4 typy vydavatelů
 - Zelení – preprint/postprint
 - Modří - postprint
 - Žlutí - preprint
 - Bílí

SHERPA/RoMEO Colours

Green	(265 = 26%)
Blue	(306 = 30%)
Yellow	(83 = 8%)
White	(368 = 36%)

- Současný stav dle SHERPA/RoMEO
 - 63 % postprint
 - 32 % preprint
 - 5 % neumožňuje autoarchivaci → dodatek / žádost
- Seznam vydavatelů, kteří povolují autoarchivovat vydavatelskou verzi článku
- Seznam vydavatelů, kteří umožňují placený Open Access

Repozitář vs OA repozitář

- Repozitář je „*informační systém určený k digitální archivaci, tj. zajišťující uložení, ochranu, integritu, autenticitu a zpřístupnění digitálních dokumentů v dlouhodobém horizontu.*“ (TDKIV)
 - OA repozitář je také IS určený k digitální archivaci, ale umožňuje přístup k jeho obsahu všem bez rozdílu, snižuje finanční a přístupové bariéry. Jeho obsah je harvestovatelný a indexovatelný.
 - Typologie:
 - Institucionální
 - Předmětové
 - Osobní
 - Funders repositories
- + datové repozitáře

Obsah OAR

- Cílem je zpřístupnit, šířit a uchovávat kvalitní vědeckou literaturu:
 - Recenzované vědecké výstupy (články, knihy, kapitoly...)
 - Kvalifikační práce (diplomové práce, disertace)
 - Studijní materiály
 - Konferenční materiály (papery, prezentace, sborníky, postery...)
- Textové i obrazové dokumenty, audio, video, ...

Předmětové / institucionální repozitáře

Informační systém určený ke sběru, uchování a zpřístupňování vědeckých výstupů v elektronické podobě vztahujících se k určitému oboru či předmětu.

Technické a přírodní vědy: [arXiv](#),
[PubMed Central](#), [CiteSeerX beta](#),
[CiteBank](#), [AgEcon](#), [DML-CZ](#)...

Společenské a humanitní vědy:
[SSRN](#), [Economists Online](#), [E-LIS](#),
[CogPrints](#)...

Informační systém určený ke sběru, uchovávání a zpřístupňování vědeckých výstupů v elektronické podobě, které jsou výsledkem činnosti jedné instituce či konsorcia.

Univerzity: [ORBi](#),
[Digitální knihovna UPa](#)...

Vědecké instituce:
[CERN Document Server](#),
[The SAO/NASA Astrophysics Data Sys](#)
...

Kde najít svůj repozitář

- [ROAR](#)
- [OpenDOAR](#)
- [OpenAIRE](#)
- [The Open Access Directory](#)
- [Open Access Map](#)
- [Ranking Web of World Repositories](#)

Přínosy OA repozitářů

- Zpřístupnění a dlouhodobá archivace, detailní metadatový popis vědeckého výstupu, trvalá identifikace
- Koncentrace tematického či institucionálního obsahu na jednom místě
- Licence (např. Creative Commons)
- Statistiky, hodnocení, diskuze
- Propojení s dalšími službami
 - del.icio.us, LinkedIn, Facebook, Twitter...
 - email, tisk
 - propojení s osobním vědeckým/profesionálním profilem, generování osobních bibliografií

Agregátor / centrální vyhledávač

- „*Aggregator refers to a web site or computer software that aggregates a specific type of information from multiple online sources.*“ (Wiki)
- Snadný a rychlý přístup k obsahu z více repozitářů (+ webu)
- Uživatel nemusí vědět, z jakého repozitáře článek pochází – zobrazí si metadata a odkaz na plný text.
- [CORE](#) , [Institutional Repository Search](#)
- [Base](#) , [OAIster](#)
- [Narcis](#)
- [DRIVER search portal](#)

Digital Repository Infrastructure Vision for European Research

MyDriver

email

password

Sign in

SEARCH THE REPOSITORIES

LEARN ABOUT DRIVER

FIND SUPPORT

REGISTER YOUR REPOSITORY

Home | Search | Browse | Collections

 Repositories

Search for more than
5 680 000 documents
in 312 repositories
from 42 countries

Search

Advanced Search...

News and Announcements

There are no announcements.

Collections

[European Countries](#)
[Specialized Communities](#)
[Subject classification](#)

[View all](#) ➔

[🔔 Create your collections...](#)

Are you a repository manager?

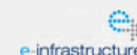
Is your repository registered with DRIVER? If not, visit our dedicated site "[Register your Repository](#)", where you may register your repository with a few clicks.

Can we help your organization?

The DRIVER software ([D-NET v 1.0](#)) may be used to set up similar portals to harvest and aggregate content from various sources, provide search, browsing and personalized services using customized user interfaces.

Check out two example applications: the [Belgium DRIVER portal](#) and the Spanish publications portal [Recolecta](#).

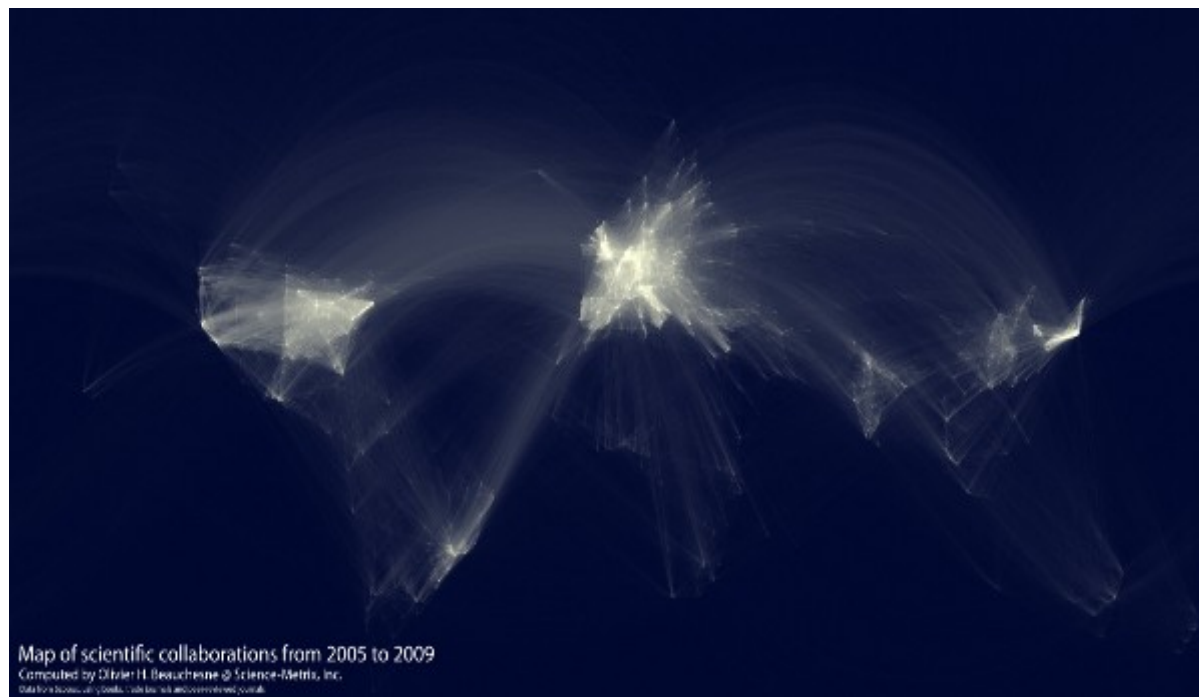
Do you have questions or need further information? Please contact our [helpdesk](#) and we will be happy to assist you!

node4

DRIVER search portal

- Projekt DRIVER (Digital Repository Infrastructure Vision for European Research)
- Financováno Evropskou komisí (2006-2009)
- Cíle:
 - budování sítě evropských digitálních repozitářů
 - zpřístupňování volně dostupných online zdrojů
- Vyhledávání:
 - Jednotné / pokročilé vyhledávací rozhraní
 - Přes 5 680 000 vědeckých publikací / 312 repozitářů
 - Články, disertace, knihy, konferenční příspěvky, zprávy...
 - Metadatový záznam, odkaz na plný text do repozitáře

[Get Mendeley](#)[What is Mendeley?](#)[Papers](#)[Groups](#)[Papers](#)

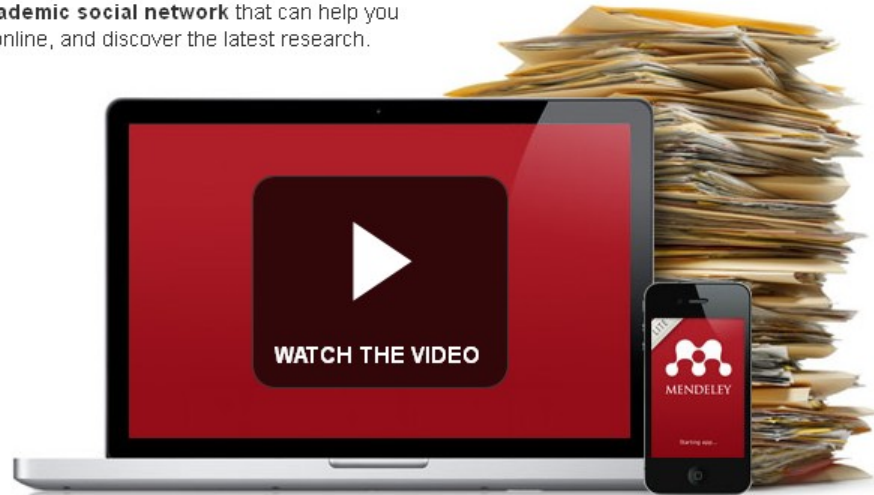
It's time to change the way we do research.

Mendeley is a free **reference manager** and **academic social network** that can help you organize your research, collaborate with others online, and discover the latest research.

- Automatically **generate bibliographies**
- **Collaborate easily** with other researchers online
- Easily **import papers** from other research software
- **Find relevant papers** based on what you're reading
- Access your papers from **anywhere online**
- Read papers on the go, with our new **iPhone app**
- [View more features...](#)

[Sign up & Download](#)

...or sign in with

[Facebook](#)[Overview](#)[Discover Research](#)[iPhone / iPad](#)

"Mendeley Throws Open the Doors to Academic Data."

Mendeley - <http://www.mendeley.com> (1)

- Desktopová aplikace + webová služba → akademická sociální síť
- Služba určená k organizaci dokumentů, komunikaci a spolupráci s uživateli, objevování nejnovějších vědeckých informací.
- Pro práci se Mendeley je nutná registrace (základní konto zdarma) → veřejný X soukromý profil
- Import dokumentů z PC, z repozitářů (arXiv, DBLP, RePEc...)
- Desktopová aplikace:
 - Automatické extrahování popisných údajů
 - Správa vlastní knihovny dokumentů
 - Sdílení a synchronizace
 - MS Word plugin pro vkládání citací, OCR

Mendeley - <http://www.mendeley.com> (2)

- Webová služba:
 - Online zálohování knihovny – 1GB zdarma
 - Detailní statistiky
 - Vědecká síť
- Papers:
 - Katalog obsahující cca 30,5 milionu záznamů
 - Jednoduché X rozšířené vyhledávání
 - „Open Access articles only“
 - Hledání nedostupných článků jinde (WorldCat, Google Scholar)
- Reader Meter - <http://readermeter.org>

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Otázky?

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Děkuji za pozornost.

Tereza Simandlová
odd. digitální Národní technické knihovny
tereza.simandlova@techlib.cz

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Obrázky

- [01] <http://www.openaccessweek.org/page/englishhigh-resolution-1>
- [02] <http://blogs.orange-business.com/realtimes/technology/the-green-road-ahead.php>
- [03] http://static3.depositphotos.com/1000434/105/i/950/depositphotos_1059890-Green-road.jpg
- [09] http://www.123rf.com/photo_5194827_digital-creation-of-a-road-sign-showing-the-words-need-a-compass.html
- [14] http://olihb.com/wp-content/uploads/2011/01/collabo_links-medium-150x150.jpg
- [18] http://www.123rf.com/photo_10493571_funny-cartoon-scientist-with-a-question-mark.html